

POVIJEST KARAŠEVSKIH HRVATA U RUMUNJSKOM BANATU

joi, 28 februarie 2013

{xtypo_quote}(16.-18.stolje e){/xtypo_quote}

U Zagrebu je prošle godine objavljena knjiga Povijest karaiševskih Hrvata u rumunjskom Banatu (16.-18. stolje e), ija je autorica povjesni arka Castilia Manea-Grgin. Knjiga je zapravo doktorska dizerta-cija spomenute autorice, obranjena na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, 2004., na Odsjeku za povijest. Autorica je podrijetlom iz Rumunjske, no ve dugo godina živi i radi u Zagrebu.

Napisala je dosta lanaka o karaiševskim Hrvatima, a ova knjiga, kako navodi jedan od recenzenata, prof.dr.sc. Božena Vranješ-Predstavlja djelo velike vrijednosti u kojemu je znanstvenoj analizi podvrgnuta problematika rumunjskih Hrvata i Karaiševa od 16.-18. stolje a. U njemu je autorica složenom meto-dologijom i interdisciplinarnim pristupom rekonstruirala razne aspekte društvenog razvoja karaiševskih Hrvata u razdoblju osmanske i habsburške vladavine. (...) Ovim djelom autorica je uspjela dati živu i zanimljivu sliku u važnom razdoblju društvenog razvoja karaiševskih Hrvata u Banatu tijekom 17. i 18. stolje a i me je pokrila veliku prazninu u hrvatskoj historiografiji.

Na 304 stranice autorica je rekonstruirala razne aspekte društvenog razvoja karaiševskih Hrvata u razdoblju osmanske i habsburške vladavine i pokušla odgovoriti na neka vrlo složena pitanja.

Osim uvodnog dijela, zaklju ka, priloga, popisa izvora i literature, knjiga sadrži pet općih poglavlja. U prvom poglavlju autorica govori o politiki, ekonomskom, društvenom i vjerskom okviru u kojima žive karaiševski Hrvati od druge polovice 16. te u 17. i 18. stolje u.

Posebno je zanimljivo drugo poglavlje Karaiševski Hrvati: ljudi i prostor u kojem se autorica bavi jednim od najsloženijih historiografskih problema povijesti rumunjskih Hrvata, a to je pitanje njihova podrijetla i vremena dolaska Karaiševa u današnju zavi aj. U tre em poglavlju Gospodarska i društvena struktura karaiševskih sela u drugoj polovici 16. te u 17 i 18. stolje a, izme u ostaloga detaljno su opisana tadašnja glavna zanimanja: uzgoj ovaca i koza, pe enje rakije te pravljenje indre i dasaka za ba ve.

etvrto poglavlje Crkva kod karaiševskih Hrvata u 17. i 18. stolje u bavi se crkvenim prilikama, ulogom franjevac i isusovaca. Navodi se da je Karaiševa bilo važno misionarsko mjesto i važna župa u Banatu. Autorica detaljno opisuje djelatnost franjeva kih i isusova kih misionara u vrijeme protureformacije, njihov odnos prema lokalnom stanovništvu, govori i o misijama bosanskih franje-va u 17. stolje u na podru ju osmanske Ugarske, a u sklopu toga i u Banatu, odnosno Karaiševu.

Posljednje poglavlje Proces

opismenjavanja i nastanak lokalne inteligencije kod karavanskih Hrvata u 18. stolje u govori o poecima i kolstva u namim krajevima koje je povezano s prisutno u isusovaca. Autorica navodi podatke o izgradnji prve kole u Karavu u 1760. i prvom domem u itelju, Luki Kati u, zatim o kolama u drugim mjestima koje su tako er dobile doma e u itelje.

Sigurno se nam itatelji pitaju za to govorimo o ovoj knjizi. Zato to je to prva povijesna knjiga posve ena iskljuivo nama, karavanskim Hrvatima i da bi je trebalo svakako imati u nam i kolama, i u nam domovi-ma. Pisalo se o nama, uglavnom s lingvisti kog aspekta, pa onda ne to o nam folkloru i obijima. Literatura kojom se je spomenuta autorica služila mnogobrojna je i razli ita, pa svi oni koji žele saznati ne to vi e mogu se uputiti u dublje istraživanje nekih od spomenutih izvora. Svakako bi knjigu trebalo pro itati jer sigurno ete otkriti vrlo zanimljive podatke, a zanimljivo je vidjeti i kako su nas drugi doživljavali. O knjizi bi jo trebalo napisati par važnih opaski i skrenuti pozornost na neke posebno važne dijelove no to emo možda napraviti u nekom drugom broju.

Maria
Lacchici